

at paa den ene Side sidde de, som mest ere Repræsentanter for det Økonomiske nemlig Amtsråds- og Byrådsmedlemmerne, og de, der skulle repræsentere Undervisningens Lær i Skoleraadet, ere Provsterne. Har man nu en Provst, der er ligegyldig for Undervisningen — og derpaa har man havt beklagelige Exempler — saa gaar han i Reglen kun ud paa at slippe saa billigt som muligt fra det Hele, medens alt det, der kunde gøres for Undervisningens Lær, aldeles tilfidesættes. Naar imidlertid en Kredsfoleinspektør har Sæde i Skoleraadet og han ellers er, hvad man tør haabe, en Mand med varm og levende Interesse for Undervisningen, da tør man virkelig forudsætte, at han vil være i Stand til paa en varm og god Maade at repræsentere den Side af Sagen, som angaar det egentlige Skolevæsen. Jeg vil blot minde om et eneste Forhold med Hensyn til Skoleraadets Virksomhed. Der er neppe Noget i denne Sal, navnlig ingen af de Mænd, der have med Lærergjæringen at gøre, som vil modsig, hvorledes Skoleraadet for Diebløkket stiller sig overfor Entledigelse af gamle Skolelærere. Vi have Skolelærere, der ere langt over 70 Aar. Jeg har kjendt et Exempel, hvor en Lærer var stum i 7—8 Aar, og den stakkels Mand, som i al den Tid ikke kunde tale, kunde ikke faae sin Afsted, men blev spist af med den gamle Historie, at han kunde faae en Hjælperlærer. Jeg vil spørge, om det er rigtigt i en Række Aar at give en saadan Mand den ene Hjælperlærer efter den anden. Man kan jo ikke forvente de unge Menninger i, at de søge at komme ind i en fastere og bedre Stilling end den foreløbige, de have som Hjælperlærere hos en gammel Lærer. Til at repræsentere den egentlige Skoleundervisning, til at holde paa Skolens Lær, til at faae varme og opvigtige Talsmænd for Undervisningen i Skoleraadene er det nødvendigt at bringe gode Stolemænd ind i disse. Dette have vi ikke nu; thi hidtil har kun den økonomiske Side af Sagen nærmest været repræsenteret i Skoleraadene. Jeg tror derfor, at, skal det nytte, at Staten giver et Tilskud til Folkeundervisningen igennem Skolefonden, som bestyres af Skoleraadet, er det nødvendigt, at der i dette sidde Mænd, der ikke alene med Hensyn til Sagkundskab ere afgjorte Stolemænd, men ogsaa have virkelig Følelse for Undervisningen og Folkeoplysningen. Det er derfor, at jeg saa meget mere maa ønske, at denne Tanke om Kredsfoleinspektører maa gaa igennem, men i alt Fald forekommer det mig, at den noget forskellige finansielle Stilling, som Skolefondene ville faae overalt, efter at der er givet Ud-

sigt til Tilskud fra Statskassen til Skolekassen, maa bevirke, at de afgjorte Økonomiske og Spar-sommeligheds Hensyn, som hidtil i høj Grad have gjort sig gjældende rundt om i Landet i Skoleraadene og have holdt mangen nyttig Foranstaltning, der kunde være til Undervisningens Lær, tilbage, maa blive af en mere underordnet Betydning.

Spørger man mig nu, hvorvidt jeg for mit Vedkommende mener, at der i dette Forslag, uagtet det ikke tilfredsstiller mig i alle Henseender, skulde ligge et passende Grundlag for en ny Skoleordning, saa vil jeg dertil svare, at blandt de Opgaver, der ere at løse her i Landet, er der ingen, jeg anser for at være — jeg vil ikke sige: saa vigtig, thi om Sagens Vigtighed have vi vist alle en levende Erkjendelse, men — saa vanskeligt som netop Spørgsmaalet om en ny Skolelov, og hvorfor? Jo, fordi det er et Omraade, hvorpaa Følelsen og saa mange Hensyn til det Allerinderste, der rører sig i et Menneske, berøres. Jeg har derfor uden Bitterhed kunnet høre paa de Kampe, der have været førte om denne Sag, thi, som jeg begyndte med at sige, at jeg ønsker og anser det for gavnligt, at de forskellige Anskuelser komme til Orde. Men man behøver blot at taste et Blit tilbage paa det Røre og den Bevægelse, der har fundet Sted her i Landet, siden den høttarede Kirke- og Undervisningsminister holdt sit første Foredrag om denne Sag her i Salen, for at forstaa, hvor vanskeligt, ja umuligt, det vil være at fremlægge et Lovforslag her paa Rigsdagen, som kunde tænkes strax at ville finde Tilslutning hos et Flertal. Det kan ikke være Andet, end at der maa reise sig Stemmer for og imod. Men spørger man nu om min Mening om, hvorvidt dette Lovforslag kan være et Grundlag for en ny Skolelov, maa jeg ubetinget svare: Ja. Jeg gaar nemlig ud fra, at vi ved 2den Behandling kunne undertaste det forskellige Forandringer. Der er jo ogsaa adskillige Enkeltheder, hvori jeg har erklæret ikke at kunne samstemme med Forslaget; men det forekommer mig, at efter Alt, hvad vi have hørt af den ærede Minister under Forhandlingen, kan der ikke være mindste Tvivl om, at han paa de Punkter, hvor der er afvigende Meininger, vil imødefomme Forsamlingen, saavidt han efter sin Overbevisning er i Stand dertil. Jeg skal ikke opholde det ærede Thing længere, men blot erklære, at jeg for mit Vedkommende ubetinget vil stemme for Sagens Overgang til 2den Behandling.